

NIKOLA SCOTT

Verborgen
leven

Vertaling Mieke Trouw

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® om verantwoord bosbeheer te waarborgen.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2023 Nikola Scott
Oorspronkelijke titel: *The Life I Stole*
Copyright Nederlandse vertaling: © 2025 HarperCollins Holland
Vertaling: Mieke Trouw
Omslagontwerp: Hachette UK
Bewerking: Pinta Grafische Producties
Omslagbeeld: © Marie Carr / Arcangel Images (vrouw); © George W. Johnsons / Getty Images (achtergrond)
Zetwerk: MatZet B.V.
Druk: ScandBook UAB, Lithuania, met gebruik van 100% groene stroom

ISBN 978 94 027 1605 4
ISBN 978 94 027 7278 4 (e-book)
NUR 302
Eerste druk januari 2025

Originele uitgave verschenen in 2023 bij Headline Review, een imprint van Headline Publishing Group, een Hachette UK Company, London.

The right of Nikola Scott to be identified as the Author of the Work has been asserted by her in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988.

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.
* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met * zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Elk ongeoorloofd gebruik van deze publicatie om generatieve kunstmatige-intelligentietechnologieën (AI-technologieën) te trainen is uitdrukkelijk verboden. De exclusieve rechten van de auteur en uitgever worden hierbij niet beperkt.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

1

Londen, 1950

‘Laten we een sprintje trekken, snel!’

Dikke regendruppels ploften op de grond en de rollende donder voorspelde een flinke stortbui. Ik rende om voorbijgangers heen en trok Isobel mee over Fleet Street, tot we de hoek om gingen en bij de donkere houten deuren van Finley & Smith’s Bank aankwamen. In de lege, schemerig verlichte wachtkamer kwamen we even op adem en schudden de regen van onze jassen.

‘Veel tijd hebben we niet.’ Ik streek de vochtige krullen uit mijn gezicht en probeerde ze wat netter onder mijn hoed te stoppen. ‘Laat de bankbedienden de papieren zien en vertel hun over het auto-ongeluk van je ouders...’

Isobel was bezig om haar paraplu in te klappen en perste haar lippen op elkaar toen ik dat zei. Ze keek over mijn schouder naar het interieur van het bankgebouw, dat door de glazen deuren vaag zichtbaar was. ‘O, Agnes, ik denk niet dat ik dat kan,’ zei ze met verstikte stem. ‘Het is nog zo moeilijk om over hen te praten zonder...’ Tranen sprongen haar al in de ogen. ‘Dan staren ze me allemaal aan en...’

‘Niemand zal naar je staren,’ suste ik. ‘Er komen hier elke dag mensen spullen uit hun kluis halen.’

Isobel klemde het doorweekte stukje zwart kant dat ze als zakdoek gebruikte in haar hand. Opeens klaarde haar gezicht op. ‘Agnes, doe jij het maar. Zeg gewoon dat je mij bent. Jij bent veel beter in dit soort dingen dan ik.’

Ik keek naar onze weerspiegeling in het ouderwetse spiegelpaneel en probeerde in te schatten of dat plan zou slagen. Op het eerste gezicht leken we wel op elkaar. We waren allebei tenger en blond, allebei ingetogen gekleed met het oog op Isobels recente verlies, maar terwijl Isobel bedeesd, netjes en mooi was, zag ik er ronduit mager en een beetje sjofel uit na al die jaren leven op voedselbonnen en met een kolenkit door het huis rennen. En zelfs de spiegel kon niet verhullen dat Isobel praktische, maar vakkundig gemaakte leren pumps en een mooie geruite katoenen jurk met een smalle ceintuur droeg, terwijl ik gekleed was in een eenvoudige donkergrijze jurk en een vest die bij mijn status van dienstmeisje pasten.

Isobel stond zenuwachtig naast me. Ik zag de donkere kringen onder haar holle ogen toen ze me smekend aankeek.

‘Goed dan,’ zei ik gehaast. ‘Geef me je handschoenen en je jas voordat er iemand komt. Vlug! Trek mijn jas helemaal over je jurk heen, kijk, zo. Perfect.’

Binnen een paar tellen had ik de ceintuur van Isobels nette jas om mijn middel vastgesnoerd, haar handschoenen dichtgeknoopt en mijn jas rond haar smalle gestalte gladgestreken. Ik liet een geofende blik over ons uiterlijk glijden en glimlachte geruststellend naar haar. De afgelopen weken hadden we ons vaak op gezamenlijke taken voorbereid. We hadden de spullen in het huis van de familie McIntyre ingepakt, de begrafenis doorstaan en talloze andere pijnlijke taken uitgevoerd, want de verlegen, lieve Isobel, die kapot was van de dood van haar ouders, worstelde met alles wat haar aan hen herinnerde en stond voortdurend op het punt om in tranen uit te barsten.

‘Perfect.’ Ik stak mijn handen naar haar uit om haar haar wat minder netjes te maken en probeerde tegelijkertijd mijn eigen weerbarstige krullen te fatsoeneren.

‘Wat denk je dat er in die kluis ligt?’ vroeg ze fluisterend. ‘Moeder heeft het er nooit over gehad. Waarschijnlijk ligt hij vol met nutteloze oude papieren.’

‘Of schatten.’ Ik trok nog een laatste keer mijn hoed recht en gaf

haar een zacht, bemoedigend duwtje. ‘Stel je voor! Hij kan vol liggen met goud of prachtige diamanten.’

Die zouden niet alleen mooi zijn, maar ook goed van pas komen, bedacht ik, want Isobels erfenis was op z'n zachtst gezegd bescheiden. Gelukkig werd ik tot het einde van de zomer doorbetaald, maar daarna zou ik een andere betrekking moeten zoeken. Wat Isobel betrof, er was wat geld opzijgezet voor haar opleiding: na een zomercursus in Frankrijk zou ze in de herfst een studie aan King's College in Durham gaan volgen. Daarna zou ze echter een aanvullende bron van inkomsten moeten zoeken.

‘Wacht, mijn tas,’ fluisterde ze. Het was een stevige leren schouder-tas, die ze van haar moeder had gekregen. De tas was klaar voor het studentenleven en voorzien van haar initialen, I.A.M.

Ik hing hem over mijn schouder, gaf Isobel mijn versleten handtas en reikte naar de deur.

Ze hield me nog even tegen. Haar kleine hand voelde licht aan op mijn arm. ‘Dank je wel,’ zei ze. ‘Voor alles. Ik weet dat de afgelopen weken... Nou ja, je hebt niet veel aan me gehad, hè?’

‘Je hebt het fantastisch gedaan, Iz. Het was niet makkelijk.’ Ik gaf haar een kneepje in haar hand en rechtte toen mijn rug. Ik zette een gezaghebbende glimlach op en zei: ‘Zullen we nu dan maar een paar schatten voor je gaan ophalen?’

‘Mijn oprechte condoleances met uw verlies, Miss McIntyre.’ De bankbediende keek van mij naar het zwarte sleutelkje, en daarna naar de papieren die ik op zijn bureau had uitgespreid.

Omdat ik voelde dat Isobel automatisch iets naar voren boog toen hij haar aansprak, gaf ik haar stiekem een schop tegen haar enkel. ‘Dank u, dat is erg vriendelijk van u.’ Ik knikte stijfjes en zorgde ervoor dat mijn stem koel en zakelijk klonk, zonder een spoor van het lichte accent dat nog af en toe doorschemerde, ook al was ik al jaren weg uit het Londense East End. Ik vond dat ik het heel goed deed – ik had er in elk geval plezier in – maar iets aan ons bezoek wakte de interesse

van de bankbediende, want hij keek me een paar tellen onderzoekend aan.

‘U zegt dat u dit tussen de papieren van uw ouders hebt gevonden, maar hierop staat de naam “Bellingdon”.’

‘Ja, eh... de Bellingdons waren mijn moeders familie.’ Ik verschoof op mijn stoel en probeerde een manier te vinden om eleganter te gaan zitten in Isobels jas, die wat wijder was dan de mijne. Tot mijn grote ergernis bezorgde zijn kritische blik me een blos op de wangen. Ik probeerde niet te letten op de ruwe huid rond mijn nagels, die aan de binnenkant van Isobels zachte handschoenen bleef haken, en mat mezelf de ijzige arrogantie aan waarmee ik Isobels moeder loopjongens, pianoleraren en winkeliers had zien behandelen. Met de bijbehorende koele blik keek ik hem aan. Ik had wel grotere uitdagingen meegeemaakt dan deze man van middelbare leeftijd, de bemoezieke Mr Bristow, die een paar plukjes haar over zijn kale schedel had gekamd en nu voor de derde keer de papieren doorbladerde.

‘Wilt u zo vriendelijk zijn om voort te maken? We hebben nogal haast.’

Ik stond op zonder op zijn antwoord te wachten en gebaarde dat Isobel mijn voorbeeld moest volgen. Achter ons hoorde ik Mr Bristow eindelijk zijn papieren bij elkaar rapen en opstaan. Mijn mondhoeken gingen een stukje omhoog.

‘Het is een van onze oudere kluizen,’ zei hij, terwijl we dieper het gebouw in liepen. ‘Het is een steile trap, Miss McIntyre, dus kijk alstublieft goed waar u uw voeten neerzet.’ Hij sloeg nu een beleefde toon aan, en het deed me goed om zo hoffelijk te worden behandeld. Zo vriendelijk zou hij nooit zijn geweest als hij wist dat ik een dienstmeisje was. ‘Blijft uw...’ Hij kuchte discreet en keek in Isobels richting. ‘...dienstmeisje hier misschien wachten?’

‘Natuurlijk niet,’ zei ik kortaf. ‘Ze gaat met ons mee.’

Terwijl we de trap af liepen, hield hij beleefd een nietszeggend gesprek gaande. De trap was steil en donker en niet half zo chic als de

marmere trap naar de ingang van de bank. De donkere muren waren bedekt met een spinnenweb van scheurtjes, en de grootste gaten waren grof dichtgesmeerd met cement. Misschien was dat niet zo vreemd, want sinds de Blitz, de Duitse bombardementen van 1940, was half Londen nog vervallen. Ik veegde per ongeluk langs een loszittend stukje pleisterkalk, waardoor er een kleine lawine van gruis van de trappen af stuiterde en Mr Bristow halverwege een zin ophield met praten. Ik vocht tegen de neiging om me om te draaien en weer omhoog te lopen, terug naar het licht. Ik herinnerde me de allerlaatste nacht die ik in Londen had doorgebracht. Mijn moeder en ik hadden gehurkt in een ondergrondse ruimte gezeten. Met geheven hoofden luisterden we of we de Duitsers hoorden en bij elke inslag doken we ineem.

Er gleed nog een stukje pleisterwerk van de trap, dat met een hoorbaar klapje op de vloer onder ons belandde. Mijn hart bonkte in mijn borstkas. Mijn moeder had de openbare schuilkelder verfoeid, dus daar waren we niet vaak naartoe gegaan. *Dit is vast een lichte aanval, Agnes. Geloof me, wij zijn zo onbeduidend dat de Duitsers niet in ons geïnteresseerd zijn.* Ze had een speciale doek voor over haar werktafel genaaid, waardoor die een grote tent werd met een nest van dekens erin. In de fluweelzachte duisternis had ze spelletjes met me gedaan, en ze had gezongen en gemompeld en verhaaltjes verteld om de donderende, dreunende geluiden van buiten op afstand te houden. Soms kreeg het hoofd van de luchtbescherming ons nog op tijd in de gaten en dwong hij ons om mee te lopen naar de benauwde openbare schuilkelder. Dan duwde hij ons naar binnen en moesten we daar blijven tot het luchtalarm wegstierf.

Het gruis gleed weg onder mijn voeten. Mr Bristow stond onder aan de trap te wachten, met ogen die vloeibaar zwart leken in het flikkerende licht van de wandlamp. Kon hij in die donkere, afgesloten plek in mijn achterhoofd kijken, waar mijn moeder en ik ons met tegenzin langs de anderen naar het onplezierigste plekje van de schuilkelder aan Bell Street werkten? Mrs Hayes, onze nieuwsgierige

buurvrouw, trok haar voeten altijd haastig weg als ‘dat meisje van Crawford’ en haar waardeloze moeder zich langs haar heen wurmden, maar mijn moeder schonk haar dan haar stralendste glimlach.

Toen ik dichterbij kwam en Isobel wat ruimte gaf om van de trap af te stappen, zag ik echter dat Bristow naar de barsten in de muur tuurde en dat er op zijn bovenlip een glinsterend zweetdruppeltje was verschenen.

‘Voorzichtig,’ zei hij abrupt. Hij scheurde zijn blik los van de muur en gebaarde dat we hem moesten volgen. ‘De oude kluizen bevinden zich helaas helemaal achterin.’

Isobel liep al gehoorzaam met hem mee, maar ik aarzelde.

‘Dat roept wel wat herinneringen op, vindt u niet?’ vroeg hij.

‘Zeker.’ Ik dwong mezelf om door te lopen. Ik was geen meisje van tien meer dat ineengedoken in het duister naast haar moeder zat. Ik was twintig en de oorlog lag al een hele poos achter ons. Het licht van de wandlampen flakkerde en wierp lange, schokkerige schaduwen over de muren en het plafond. Ik liep met flinke pas voor Bristow en Isobel uit en passeerde muren vol kluizen. Nadat ik onder een boog door was gelopen, kwam ik bij de laatste kluizen. Nog even en dan zouden we weer boven de grond zijn, hopelijk met Isobels schat in onze handen.

Ik knipperde en draaide me om, terwijl ik me verward afvroeg of mijn hersenen me voor de gek hielden. Het leek wel of ik nu wéér ronkende, vijandelijke vliegtuigen hoorde, vermengd met het geratel van luchtafweergeschut dat zich met mijn moeders stem verweefde. Maar nee, daar was het weer: een vreemd, laag gerommel, een ondergrondse kreun alsof de aarde tot leven kwam, alsof...

‘Agnes!’ Isobels stem klonk schrill van angst. ‘O mijn hemel, Agnes, wat gebéúrt er?’

Wat het ook was, het gebeurde heel snel, zelfs toen ik me naar haar toe draaide en twijfelde waar ik naartoe moest, omdat ik geen kant meer op kon en de hele ruimte – ja, het hele ondergrondse gewelf – zag bewegen. Het licht danste wild op en neer terwijl de muren schudden

en trilden, en het volgende moment sloeg er iets tegen mijn rug, zo hard dat ik de laatste kostbare meters de kluis in werd gestuwd. Ik schreeuwde. Ik lag op de grond en bleef schreeuwen, enkel om de lucht in mijn longen te voelen, want zolang ik ademde, leefde ik nog, was ik er nog, was ik...

Duisternis.

2

Ik kwam langzaam bij en voelde mijn ledematen al in beweging komen voordat mijn hoofd helder was. Mijn handen graaiden in gruis. Overall lag stof. Er leek zand in mijn ogen te zitten... Mijn ogen... Ik probeerde te knipperen, eerst langzaam, daarna sneller, maar ik kon niet door de muur van duisternis heen dringen.

In een flits herinnerde ik me het brullende geluid, alsof de aarde zich had samengetrokken en keien, bakstenen, kalkpleister en metaal had uitgebraakt.

Paniek, scherp zuur in een kolkende maag. Ik vocht tegen de drang om me uit de rommel te wurmen en naar het licht te graven. Met veel moeite dwong ik mezelf om stil te blijven liggen en naar mijn hartslag te luisteren. De stilte klonk luid nu de geluiden verdwenen waren, maar mijn oren deden het nog en ik kon me verroeren. Ik kon mijn tenen bewegen, wat betekende dat ik mijn benen nog kon gebruiken en dat ze alleen maar ergens onder vastzaten. Met moeite ging ik rechtop zitten. Ik hield de riem van Isobels tas vast, die vreemd genoeg nog steeds aan mijn schouder hing, en ik voelde wollen tweed op mijn onderlichaam kriebelen. Mr Bristow lag slap en roerloos op de grond en kwam niet in beweging, zelfs niet toen ik zijn pols beetgreep. Pas op dat moment schoot het me opeens te binnen.

‘Isobel!’ riep ik. Ik liet Mr Bristows levenloze pols los alsof ik me had gebrand en trok mijn benen onder hem vandaan. ‘Ben je daar? Is daar iemand? Help! Hélp!’ De duisternis omklemde mijn schreeuw en doofde hem onmiddellijk.

Een paar meter verderop hoorde ik een zachte kreun.

‘Ik kom eraan, blijf daar.’ Ik tastte met gestrekte armen over het puin om haar te zoeken. Het puin leek gek genoeg wel te leven, want er fladderde van alles om me heen. Het drong tot me door dat het papier was. En stukjes metaal, van kluizen misschien, of... Ik kreunde gesmoord toen ik tanden in me voelde prikken. Was dat een vork? Rijke mensen bewaarden de vreemdste dingen in bankkluizen.

‘Steek je hand op en beweeg ermee.’ Ik zocht nog wat gejaagder met mijn armen over de vloer. Het voelde alsof ik parels voor me uit schoof.

‘Ik denk niet dat ik dat kan.’ Haar stem klonk nog wat zwakker, maar wel dichterbij, en ik schoof nog sneller op mijn knieën naar haar toe. ‘Er is iets boven op me gevallen en tot in mijn lichaam doorgedrongen...’ Haar stem werd gesmoord door een sputterende hoestbui.

‘Ik ben bij je.’ Opgelucht liet ik mijn vingers over haar lichaam naar haar handen glijden. Ik vond er een en hield die stevig vast. ‘Ik ben bij je. Maak je geen zorgen. Het komt allemaal goed.’

Er kwam nog een verstikte hoest uit haar keel, en het was me zonneklaar dat ze zich wel degelijk zorgen moest maken.

‘Is Mr Bristow... Wat is er gebeurd?’

‘Hij is dood.’

Ze hield ontzet haar adem in.

Ik boog me over het gedempte geluid heen. ‘Het gebouw moet zijn ingestort, of anders een deel ervan. Ik las in de krant dat dat nog steeds gebeurt. De funderingen zijn in de oorlog beschadigd, en niemand weet precies waar. Maar jij, Izzy, waar heb je pijn?’

‘Overal,’ bracht ze moeizaam uit.

Ik tikte haar geruststellend op haar schouder en hapte bijna naar adem toen ik een stuk metaal uit haar zij voelde steken. Ze bewoog en kreunde gesmoord toen mijn hand erachter bleef haken.

‘Er zit iets om mijn keel,’ zei ze schor. ‘Haal het weg, Agnes, haal het alsjeblieft weg.’

Ik voelde aan haar hals. ‘Je sjaal, blijf stil liggen.’ Terwijl ik haar hand vasthield zocht ik met mijn andere hand naar het mesje dat ik altijd in een binnenzak van mijn jurk bij me droeg. Ik sneed de stof

weg en probeerde kracht te putten uit de manier waarop mijn vingers zich om het metaal vouwden, warm en geruststellend. Daarna stak ik het mes weer in mijn zak.

‘Zo, dat is een stuk beter.’ Ik probeerde ferm te klinken. ‘Nu hoeven we alleen maar te wachten tot ze ons uitgraven en bevrijden.’

‘Maar komen ze ons wel bevrijden?’ vroeg ze met een klein stemmetje. ‘Arme Mr Bristow.’

‘Ze zijn vast al aan het graven en brokstukken aan het verschuiven. Waarschijnlijk was het gunstig dat we hier beneden waren toen het gebeurde. De funderingen hebben ons beschermd. En hij heeft mijn naam – de jouwe, bedoel ik – in het register opgeschreven, weet je nog? En wat dacht je van al die schatten die beschermd moeten worden?’ Ik pakte haar vingers en liet ze over de vork glijden, waarop ze een geluid maakte dat bijna klonk als een lach. Opeens was ik blij dat ik haar verwondingen niet kon zien, want nu ik niets wist, leek het wel goed met haar te gaan. Als ze ons vlug vonden, zou ze het misschien wel overleven.

‘Hallooo! Hallooo! Help!’ riep ik. ‘Hier beneden, hier...’ Ik viel stil, want ik besepte opeens dat ik kostbare lucht verspilde die we later misschien hard nodig zouden hebben.

‘Stel je eens voor, Iz.’ Ik streek over haar armen in de hoop dat ze daardoor ophield met huiveren. ‘Denk eens aan alle spannende dingen die morgen gaan gebeuren. Frankrijk, we komen eraan!’

‘Frankrijk,’ zei ze zwakjes.

Ze zou daar een zomercursus gaan volgen, en in de herfst zou ze in het noorden geneeskunde gaan studeren. Dat was allemaal uitgestippeld door Mrs McIntyre, die zo naar haar dochters academische toekomst had uitgekeken dat het bijna ondraaglijk ironisch was dat ze er nooit iets van zou meemaken. Sinds het ongeluk wilde Isobel eigenlijk nergens meer naartoe, maar ze deed toch wat ze altijd had gedaan: ze gehoorzaamde haar moeder.

‘Maar ik wil dat jij meegaat naar Frankrijk,’ had ze een paar dagen na de begrafenis gezegd. ‘Anders blijf ik thuis.’

‘Doe niet zo mal, er is al betaald voor die cursus,’ had ik gezegd. ‘En ik moet een nieuwe baan zoeken.’

‘Het is al erg genoeg dat we vanaf het einde van de zomer niet meer bij elkaar kunnen zijn,’ zei ze met de halsstarrigheid die bij verlegen mensen vaak op onverwachte momenten de kop opsteekt. ‘Dan ga ik naar de universiteit en laat ik jou met een of ander miezerig baantje achter. Je gaat mee.’

‘Dan ben je de enige die een dienstmeisje meeneemt,’ protesteerde ik. ‘Wat moet ik daar dan doen?’

‘Je bent niet echt een dienstmeisje. Niet op die manier. Ga lekker in de zon zitten. Zwemmen. Lezen. Help me met mijn scheikunde.’

Misschien is het wel een goed idee, dacht ik, terwijl ik het huurhuis van de McIntyres op het schoolterrein opruimde. Dan heb ik wat meer tijd om over mijn toekomst na te denken. Ik was op mijn tiende bij de familie McIntyre komen wonen, nadat ik tijdens de bombardementen op Londen uit het East End was geëvacueerd. Nadat mijn moeder tijdens een luchtaanval was omgekomen, was ik bij de familie gebleven. Isobel ging altijd naar de particuliere school waaraan haar vader op dat moment les gaf, terwijl ik naar de plaatselijke openbare school ging. Eigenlijk had ik geboft. Ik kende geen enkel dienstmeisje dat na haar vijftiende nog op school had gezeten, maar Mrs McIntyre vond een opleiding belangrijk en ik was goed in exacte vakken. Ik behoefde dingen maar één keer te zien om ze te onthouden. Op mijn laatste school had de vriendelijke Miss Lewis zelfs gesuggereerd dat ik een beurs voor een universitaire studie kon aanvragen. Een exacte studie of pedagogiek. Het klonk als een droom: een leven met boeken en de mogelijkheid om me terug te trekken en ze te bestuderen. Een leven waarin ik geen dienstmeisje of huisgenoot van een geleend gezin zou zijn, maar mijn eigen weg kon uitstippelen. Misschien was het een onmogelijke droom voor iemand zonder geld of familie, maar volgens mij mocht iedereen dromen.

‘Agnes?’ Isobels stem klonk sissend, zwak en vochtig.

‘Wijn en knappe Franse mannen die met iedereen flirten,’ zei ik

vlug, om niet te laten merken hoe bang dat gesis me maakte. ‘Natuurlijk alles in het nette – iets anders zou je moeder niet willen, maar precies zoveel geflirt dat je blij wordt en je mooi voelt in die kastanjebruine jurk met die wijde rok die ze voor je heeft gekocht. En dan...’ Ik liet een dramatische stilte vallen. ‘Dan begint het studentenleven. Op kamers wonen met andere meisjes, colleges volgen en samen blokken voor examens...’

‘Mag ik je iets vertellen, Agnes?’ Isobels zwakke gefluister klonk dwars door mijn verhaal heen. ‘Ik heb nooit veel zin gehad in die studie. Mijn moeder wilde graag dat ik ging studeren.’

‘Wat?’ Ik draaide me verbaasd in de richting van het geluid. ‘Natuurlijk wilde je die studie wel, Iz. Je hebt zo hard gewerkt.’

‘Echt iets voor mij, vind je niet?’ zei ze met enige bitterheid. ‘Ijverig tot het laatste moment. Ik...’ Ze kuchte, en ik hoorde dat ze pijn had. ‘Ik wist niet goed hoe ik het haar moest vertellen.’

Terwijl ik dat op me liet inwerken, dacht ik aan al die heerlijke uren waarin we ons samen over haar boeken hadden gebogen. Ik had al die vakken niet nodig voor mijn eigen schoolopleiding, die veel minder ambitieus was dan de hare, maar ze vond het fijn dat ik haar hielp en ik genoot van de lesstof. Ik was beter in de exacte vakken dan zij, en zij hield van ethiek en filosofie en was heel goed in Latijn. We luisterden altijd of we haar moeder door de gang hoorden aankomen. In het begin leek Mrs McIntyre me wel te mogen en was ze zelfs onder de indruk geweest van mijn schoolprestaties, maar naarmate ik ouder werd, kon ik haar gedrag steeds minder goed voorspellen. Soms deed ze ronduit kribbig tegen me. En alle hoop was op Isobel gevestigd – een stevige, onwrikbare mantel van verwachtingen die enkel ruimte bood aan berusting. De stroom van Mrs McIntyres plannen liet zich door niemand indammen.

‘Ik denk dat ze... Moeder zou graag... Haar vader was arts, zoals je weet, en zijn vader ook, hier in Londen. Ze zei altijd dat het in ons bloed zat en dat het onze plicht was...’ Ze maakte haar zin niet af. Haar ademhaling klonk zwak en moeizaam.

Ik klemde mijn vingers om de hare. ‘Waarom heb je me dat nooit verteld?’ vroeg ik om haar af te leiden.

Ze zweeg even, en toen hakkelde ze opgelaten: ‘Ik dacht altijd... Ik bedoel... Het zou lomp zijn om het niet te doen terwijl jij het zo graag zou willen... Terwijl jij er zo goed in zou zijn geweest. Ik probeerde moeder over te halen om jou te helpen, maar het geld... Er was gewoon niet genoeg, en...’

Ik voelde haar vingers uit de mijne glippen en liet haar los. Ik staarde naar de duisternis en herinnerde me de dag dat Isobel had gehoord dat ze aan King’s College mocht gaan studeren. Mrs McIntyre was opvallend hartelijk geweest en had haar glas naar iedereen geheven. *Dit moment vergeet ik mijn hele leven niet meer*, zei ze steeds, en ik wist dat ik het ook nooit zou vergeten. De geur van bloemen op de buffetkast en champagne, die tijdens de periode van de rantsoenering uiterst zorgvuldig was bewaard en nu bruiste in de glazen die ik ronddeelde. De verlegen Isobel stond in het middelpunt van de belangstelling en bloosde hevig.

Later had ik de glazen en borden in de lege zitkamer opgeruimd. Toen mijn blik op de brief viel, die nog steeds op de buffetkast prijkte, schoot er iets door me heen, iets wat wilde uitschreeuwen dat die plek niet alleen Isobels verdienste was, maar ook de mijne. Ik had eraan bijgedragen, dat meisje van Crawford, een arm geëvacueerd kind dat in andermans huis woonde, aan de zijlijn van een leven waarin ze niet echt thuishoorde. En als de grote tandraden van het universum nét iets anders waren geijkt, had ik die brief misschien wel gekregen in plaats van Isobel.

Het verbaasde me dat de glazen op mijn dienblad niet uit elkaar spatten door dat gevoel. Ik zou graag zeggen dat ik me grootmoedig voelde en trots op Isobel was. Dat wás ik ook, echt waar, want ze had heel hard gewerkt. Het gevoel had echter ook een minder mooie kant, iets verachtelijks zelfs. Het was jaloezie, woede om de futiliteit van dit alles. Het was een hopeloos gevoel. Want natúúrlijk deed het ertoe dat haar naam op de brief stond en dat ik was wie ik was.

‘Tja... Nu ga ik... nergens meer naartoe.’

Bij het horen van Isobels krassende gesis schrok ik schuld bewust op uit mijn herinnering. Isobel was mijn vriendin. Ze was naar mijn kamer geslopen toen we hadden gehoord dat mijn moeder was omgekomen. Ze had met me gepraat en naar me geluisterd, en ze had me nooit buitengesloten of me als een dienstmeisje behandeld.

‘Jawel.’ Ik boog me over haar heen om haar hand weer te zoeken. ‘Goed, we slaan Frankrijk over, want je zult wel een poosje in het ziekenhuis liggen. Maar ik kom vaak bij je langs, en dan neem ik stiekem koekjes en druiven voor je mee. Ik zal je voorlezen, iets luchtigs uit *Gray’s Anatomy* om je op je studie voor te bereiden...’

‘Agnes!’ Opeens pakt haar vingers me steviger beet. Haar greep was verbazend sterk en het gekras van haar stem klonk luider. ‘Ga jij maar. Jij moet in mijn plaats gaan studeren,’ bracht ze moeizaam uit.

‘Wat? Dat kan niet. Jij gaat studeren.’

‘Doe niet zo mal,’ hijgde ze. ‘Ik ga dood, maar als jij dit overleeft... moet jij gaan studeren.’ Haar stem klonk zwak, zacht gefluisterde woorden.

‘Isobel, doe niet zo gek, dat kan ik niet doen. En jij gaat het redden. Hoor je me? Je overleeft dit.’

‘Ga studeren,’ zei ze.

Als ik het stof en het gruis en de bijna tastbare wolk van doodsangst die ons in zijn greep hield buiten beschouwing liet, klonk ze werkelijk alsof ze het zou gaan redden.

‘Je verdient het. Je was... We waren altijd... Jij en ik...’ Haar stem werd zwakker.

‘Isobel, nee.’ Inmiddels schreeuwde ik. ‘Hou vol, laat me hier niet achter, alsjeblieft...’

Koortsachtig voelde ik aan haar borstkas en haar keel. Mijn handen waren plakkerig en warm van haar bloed toen ik naar een ademtocht en een zachte hartslag zocht. Ik hapte gesmoord naar adem en kroop naar achteren, weg van haar dode lichaam. Dat ze zo moest sterven terwijl ze altijd alleen maar lief had willen zijn, en dat ze me hier beneden achterliet, in mijn eentje, als een rat in de val...

‘Help!’ krijste ik. Help! Hélp!’

Mijn woorden werden opgeslokt door de onverstoorbare muur van duisternis, samen met mijn woede en mijn doodsangst, tot er enkel een vreemd gevoel van leegte achterbleef. Ik kroop terug naar Isobel, en nadat ik diep had ademgehaald, streek ik zachtjes met mijn vingertoppen over haar wangen. Ik veegde het stof en het gruis van haar af voordat ik uiteindelijk haar ogen sloot. Mijn oren suisdan van angst, verdriet en rouw, en ik zocht naar haar hand en pakte die vast om te voorkomen dat ik zou instorten.

‘Help!’ fluisterde ik. ‘Alsjeblieft.’ Daarna liep ik luid: ‘Alsjeblieft!’

Stilte. Lange tijd zat ik in dit vreemde gebied tussen leven en dood, niet in staat om Isobels hand los te laten. Ik dacht na over haar, over ons, ons gezamenlijke verleden, mijn toekomst, háár toekomst, die nooit meer zou aanbreken.

Ga jij maar. Jij moet in mijn plaats gaan studeren.

Ik fronste en schudde mijn hoofd, alsof ze me nog kon zien. ‘Je bent niet goed wijs, Izzy,’ zei ik zachtjes. ‘Dat zou toch nooit lukken.’ Ik ging rechtop zitten en schreeuwde weer om hulp, en daarna nog eens, en nog eens. Hoe meer het stof en het gruis mijn stem opslokten, hoe harder ik ging schreeuwen, alsof ik de leegte om me heen duidelijk wilde maken dat ik weigerde de moed op te geven.

En toen gebeurde het. Ver weg en gedempt.

‘Hallo? Is er iemand beneden? Hallo? Mr Bristow? Miss McIntyre?’

‘We zijn hier!’ riep ik. Ik sprong op en hield Isobels tas boven mijn hoofd. ‘Ik ben hier. Help me, help me alstublieft.’